

NOAH for dyrs rettigheter
Dronningensgate 13
0152 OSLO

Deres ref

Vår ref
22/3666-6

Dato
23. november 2022

Avgjørelse av klage over vedtak om fastsetting av utvidet kvote for betinget skadefelling av gaupe i region 3

Klima- og miljødepartementet viser til klage 5. september 2022 fra NOAH over rovviltnemnda i region 3 sitt vedtak 31. august 2022 om utvidet kvote for betinget skadefelling av gaupe.

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemnda i region 3 sitt vedtak av 31. august 2022 om utvidet kvote for betinget skadefelling av gaupe. Departementet viser til at det årlig oppstår skadesituasjoner på sau og tamrein forårsaket av gaupe i regionen, og mener det ut fra føringene i rovviltpolitikken ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta kvoter for betinget skadefelling. Departementet viser til at konkrete vurderinger av vilkårene for skadefelling skal gjøres av statsforvalteren i hver enkelt situasjon som måtte oppstå og før vedtak om å gi skadefellingstillatelse fattes. Departementet legger til grunn av den fastsatte kvoten ikke truer bestandens overlevelse. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Saksgang

Rovviltnemnda i region 3 vedtok 31. august 2022 utvidet kvote for betinget skadefelling av gaupe. Vedtaket ble påklaget av NOAH 5. september 2022. Rovviltnemnda behandlet klagen 6. oktober 2022 og opprett holdt sitt tidligere vedtak. Miljødirektoratet ga sin faglige tilråding 8. november 2022.

Klagers anførsler

Klager viser til at gaupe er sterkt truet i Norge, og at vilkåret om at felling ikke truer bestanden ikke er oppfylt. De mener det finnes flere alternative tiltak som burde benyttes før skadefelling finner sted, og at vilkåret om at formålet ikke kan nås på en annen

tilfredsstillende måte ikke er oppnådd. Videre mener de at ikke enhver skade kan kvalifisere til skadefelling.

Rovviltnemndas vurdering

Rovviltnemnda viser i sitt vedtak til at det 5. mai 2022 ble vedtatt en kvote for betinget skadefelling av gaupe på 2 dyr. Denne er nå fylt ved t ett dyr er påkjørt og ett er felt på skadefelling. Nemnda mener det kan bli behov for ytterligere skadefelling og vedtok en ny kvote for betinget skadefelling på én gaupe. I innstillingen til vedtaket er det redegjort for gjeldende regelverk, bestandssituasjonen for gaupe og for skadesituasjonen for husdyr og tamrein. Departementet viser til vedtaket i sin helhet.

[Vedtaksbrev og saksfremlegg tilleggskvote skadefelling gaupe 2022-23.pdf](#)

Miljødirektoratets faglige tilråding

Miljødirektoratet sier i sin faglige tilråding blant annet:

«Etter at den opprinnelige fastsatte kvoten på 2 gauper ble fylt 28. august, vurderte nemnda at det var behov for en tilgjengelig kvote i tilfelle det dukker opp skader mot slutten av beitesesongen. Vedtaket er i samsvar med sekretariatet sin innstilling.

Direktoratet viser til saksframstillingen fra sekretariatet, der det blant annet går fram at gaupebestanden i region 3 ligger over det nasjonale målet på 5 årlige ynglinger, målt som et gjennomsnitt av siste tre års ynglinger i regionen. I 2022 ble det registrert 7 ynglinger. Ut fra NINA sin prognosemodell (NINA Rapport 2011) er det mest sannsynlig at bestanden i region 3 vil ligge over målet i 2023. Direktoratet mener på bakgrunn av dette at en tilleggskvote på 1 gaupe ikke vil være skadelig for gaupebestandens overlevelse eller for bestandsmålet for regionen.»

Klima- og miljødepartementets vurdering

Saken er behandlet etter naturmangfoldloven (nml.) §§ 18 og 77 og rovviltforskriften § 7, jf. § 8. Videre har departementet, i henhold til nml. § 7, lagt prinsippene i nml. §§ 8 til 10 og 12 til grunn som retningslinjer. Prinsippet i nml. § 11 anses ikke som relevant i denne saken fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 er trukket inn i skjønnsvurderingen. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet etter nml. § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene som Stortinget har fastsatt for de fire store rovdyrartene, og skal forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot. prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Nml. § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og de regionale forvaltningsplanene for rovvilt. De nasjonale bestandsmålene er fordelt på de åtte forvaltningsregionene for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. Det er fastsatt bestandsmål på 5 årlige ynglinger av gaupe i region 3.

Kunnskapsgrunnlaget er i hovedsak basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, og departementet anser at kravet i nml. § 8 dermed er oppfylt. Det er departementets vurdering at det i denne saken foreligger tilstrekkelig kunnskap og at føre-var-prinsippet i nml. § 9 følgelig får mindre betydning.

Departementet skal ta stilling til om det skal tildeles en kvote for felling av gaupe for å avverge skade på husdyr eller tamrein, jf. nml. § 18 første ledd bokstav b, jf. rovviltforskriften § 8. Nml. § 18 andre ledd stiller i tillegg som vilkår at vedtak bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Vurdering av vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse

Når det gjelder effekten av påvirkninger, jf. nml. § 10, foreligger det årlige rapporter om bestandsstatus og annen vitenskapelig kunnskap som gir betydelig kunnskap om den samlede belastningen de fire store rovdyrartene utsettes for. Det forekommer enkelte påkjørsler og tilfeller av sykdom, samt at det er kjent at det skjer noe ulovlig jakt på store rovdyr i Norge, men hoveddelen av avgangen skjer gjennom kvotejakt, lisensfelling og skadefelling. Årlige bestandsregistreringer, samt at store deler av avgangen er regulert gjennom statlige myndigheters kvotefastsettelse for uttak, gjør at det foreligger god oversikt over den samlede belastningen.

Når det gjelder bestandsstatus for gaupe i region 3, viser departementet til Miljødirektoratets faglige tilråding der det fremgår at gaupebestanden i regionen ligger over det nasjonale målet på 5 årlige ynglinger, og at en tilleggskvote på én gaupe ikke vil være skadelig for gaupebestandens overlevelse eller for bestandsmålet i regionen. Departementet er enig i dette.

Vurdering av vilkåret om at uttaket avverger skade

Nml. § 18 er utformet med sikte på å gjennomføre Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1, jf. lovens forarbeider (Ot.prp. nr. 52 (2008-2009)). Det følger av Høyesterettsavgjørelsen fra 2021 om lisensfelling av ulv (HR-2021-662-A) at «avverge» innebærer at fellingen kan skje som et forebyggende tiltak, jf. avsnitt 82. I lys av Bernkonvensjonen må det stilles visse minstekrav til skadens alvorlighet og omfang, jf. HR-2021-662-A samme avsnitt.

Departementet viser til at det årlig oppstår skade på sau og tamrein forårsaket av gaupe i region 3. Departementet legger til grunn at det også i 2022-2023 kan oppstå skade av en viss alvorlighet og et visst omfang i områder der det er sau eller tamrein på beite i regionen.

Når det gjelder iverksetting av skadefelling ved akutte skadesituasjoner, skal hvert enkelt tilfelle vurderes av statsforvalteren etter rovviltforskriften § 9. I tråd med rovviltforskriften § 9 skal Statsforvalteren blant annet gjøre en nærmere vurdering av det enkelte områdes betydning som beitemark, skadenes omfang og utvikling, potensialet for fremtidige skader og muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak. Kvoten er med andre ord ikke en gitt størrelse for hvor mange gauper som vil bli felt, men et handlingsrom dersom det oppstår skadesituasjoner som blir underlagt nærmere konkrete vurderinger av Statsforvalteren i hvert enkelt tilfelle. Departementet mener at vilkåret om at uttak må avverge skade i nml. § 18 første ledd bokstav b ivaretas gjennom regelverket for fastsettelse av kvote og for behandling av enkeltsøknader om skadefelling.

Vurdering av vilkåret om at formålet ikke må kunne nås på en annen tilfredsstillende måte

I vurderingen av vilkåret vil prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, som blant annet er konkretisert i rovviltforskriften §§ 1 og 4 og rovviltnemndas forvaltningsplan, veie tungt. Av rovviltforliket i 2011 framgår det at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Dette innebærer at beitenæringen skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal være lav terskel for å tillate uttak av rovdyr som gjør skade på beitedyr. Departementet mener det ut fra føringene i rovviltpolitikken ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta kvote for betinget skadefelling av gaupe i region 3, jf. nml. § 18 andre ledd.

Departementet understreker at dette vilkåret skal vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle der Statsforvalteren behandler konkrete søknader om skadefelling i forbindelse med de skadesituasjoner som måtte oppstå. Det innebærer at selv om det er vedtatt en kvote for skadefelling, kan utfallet av konkrete søknader om skadefelling være at det foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn felling i den konkrete situasjonen. Departementet mener at vilkåret om å vurdere andre tilfredsstillende løsninger ivaretas gjennom regelverket som gjelder for fastsettelse av kvote og behandling av enkeltsøknader om skadefelling.

Departementet har også, i vurderingen av kvoten for betinget skadefelling og om det finnes andre tilfredsstillende løsninger, lagt vekt på hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser i saken, jf. nml. § 14.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemnda i region 3 sitt vedtak av 31. august 2022 om utvidet kvote for betinget skadefelling av gaupe. Departementet viser til at det årlig oppstår skadesituasjoner på sau og tamrein forårsaket av gaupe i regionen, og mener det ut fra føringene i rovviltpolitikken ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta kvoter for betinget skadefelling. Departementet viser til at konkrete vurderinger av vilkårene for skadefelling skal gjøres av statsforvalteren i hver enkelt situasjon som måtte oppstå og før vedtak om å gi skadefellingstillatelse fattes. Departementet legger til grunn av den fastsatte kvoten ikke truer bestandens overlevelse. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Torkel Ramberg
spesialrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Miljødirektoratet
Roviltnemnda i region 3
Statsforvalteren i Innlandet